No 1986 | 1853

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,0); franko door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden,* enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 4 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 3 November.

Niet zoozeer analytiesch, dan wel synthetiesch, is de heer Alberdingk Thijm, in zijn *Woord over de Inquisitie*, bij de behandeling van zijn onderwerp te werk gegaan. Want, ofschoon hij eenige der vele onwaarheden en ongerijmdheden, die ten aanzien der Inquizitie alom bijna burgerregt verkregen hebben, niet onbesproken heeft gelaten, ofschoon hij Llorente, »den Bastaart-Spanjaart," en diens beuzelenden naprater, Ds. Bennink Jansonius, in menige hunner uit de lucht gegrepene beweeringen, op onwederlegbare wijze gelogenstraft heeft, blijkt hij er zich echter voornamelijk op te hebben toegelegd, eene getrouwe, onopgesmukte en zoo veel mogelijk volledige historische schets te geven van het feit, dat tot onkenbaarheid toe door vooringenomen fantaizisten verminkt is.

Dat, bij zijnen arbeid, de auteur vooral gebruik gemaakt heeft van het ten onzent te weinig bekende werk van de Maistre — welke werken van katholieke schrijvers worden hier te lande gelezen door de voorstanders van het vrije onderzoek? — verwondert ons niet. Geen scherpzinniger navorscher, geen [illegible] geleerde, geen waarheidlievender beoordeelaar, dan de Maistre. Aan de hand van de Maistre was het veilig het te bearbeiden veld te betreden.

Men zoude evenwel den heer Alb. Th. miskennen, te veronderstellen, dat hij niet menigmaal de hand zijns voortreffelijken geleiders een oogenblik losgelaten en kleine uitstapjes zou gemaakt hebben, alleen staande gehouden door de kracht, aan eigen onderzoek ontleend. Het zou ons te ver heen leiden, wanneer wij wilden aanwijzen, in welke opzigten de heer Alb. Th. het werk zijns grooten voorgangers aangevuld en uitgebreid heeft: hij die beider werken onderling vergelijkt, zal er zich spoedig van kunnen overtuigen, dat ook door het aangeven en ontwikkelen van vele nieuwe gezigtspunten onze auteur zich verdienstelijk heeft gemaakt. Dat daarvan geene afwijking, maar, integendeel, slechts bevestiging van de door de Maistre vooruitgezette en gestaafde gegevens, het gevolg is geweest, make men reeds daaruit op, dat de konkluzie, waartoe de Maistre is gekomen, door de heer Alb. Th. tot motto voor zijn geschrift gekozen is. Het luidt aldus:

»Men meent dat de Inquizitie eene zuiver kerkelijke regtbank is: dat is valsch.

»Men meent dat de geestelijken, die in deze regtbank zitting hebben, zekere beschuldigden tot de doodstraf veroordeelen: dat is valsch.

»Men meent dat zij voor louter gevoelens veroordeelt: dat is valsch."

Al die meeningen — de geliefde meeningen van de beklagenswaardige April-beroerders! — al die meeningen valsch? — Ja, valsch! Lees de aangekondigde brochure, lees de Maistre, lees ook Hefele, wanneer het u om waarheid en niet om zelfbedrog te doen is, en gij zult er niet aan kunnen twijfelen. Ziehier, bijv. wat die met zooveel domme woede nog onlangs geexploiteerde »Spaansche Inquizitie" was.

»De Inquizitie in Spanje was eene staatsinstelling, die, naar de verschillende rubrieken harer werking, door leeken en geestelijken bediend werd: het onderzoek, de inquizitie in engeren zin, *ten wille der kerkleer* geschiedende, werd door Godgeleerden volbracht; waereldlijke rechters pasten de straf toe, *krachtens de Staatswet*; en zelfs de *Suprema*, of opperste Raad, geheel onafhankelijk van de Kerk, was een Koninglijk ligchaam." — Deze rechtbank — zoo gaat de autheur voort — onderscheidde zich echter, bij hare rechtspleging daarin van alle andere, dat berouw-vergiffenis bij haar uitlokte, en dat, officieel, bij de strafoefening een geestelijke, zoo ver de aard der treurige en in onze dagen nergens meer geziene verrichting dit toeliet, de rechten der barmhartigheid vertegenwoordigde. De graaf de Maistre vertaalt de voorstelling, door de spaansche geschiedschrijvers gegeven, aangaande de verhouding der rechtvaardigheid en goedertierenheid, die in de banier der Inquizitie geschreven stonden (MISERICORDIA ET JUSTITIA), nagenoeg in de volgende bewoordingen: »De barmhartigheid zetelt er dus met de geregtigheid, en gaat haar zelfs vooraf. De beschuldigde, die voor deze rechtbank gedaagd wordt, heeft de vrijheid zijne schuld [hoewel vergrijp tegen 's land wetten] te belijden, er vergeving voor te vragen, en zich aan godsdienstige boetpleging te onderwerpen. Van dit oogenblik verandert het delikt in zonde en de lijfstraf in pœnitentie. De schuldige vast, bidt, versterft zich (*se mortifie*). In stede van ter strafplaats te gaan, zegt hij psalmen op, biecht zijne zonden, hoort de mis; men oefent hem, vergeeft hem, men doet hem in zijne familie en in de maatschappij te-rug-keeren. Is de misdaad verregaande, en de schuldige hardnekkig, moet er bloed vergoten worden, dan neemt de Priester zijn afscheid, en vertoont zich niet weêr dan om den rampzalige op het schavot te troosten. »Men vindt in de brieven van den graaf de Maistre nog een groot getal argumenten, die de kleine omvang van dit geschrift niet toelaat bij te brengen, en die toch daarom vooral belangrijk zijn, wijl de edele schrijver ze voornamelijk ontleent aan echte stukken, uitgaande van hen, die de Inquizitie tegenstonden."

Met de aanhaling van deze plaats hopen wij enkelen, op wier oordeel prijs behoort gesteld te worden, opgewekt te hebben, eene aandachtige en onbevooroordeelde lezing aan de geheele brochure te wijden. Ware die lezing hun eene aanleiding om het voortreffelijke werk van Hefele: *Der Cardinal Ximenes* ter hand te nemen, wij zouden er hen met [illegible] zonden zij, naakte [illegible] begrijpen en [illegible], waarmede de heer Alb. Th. de volgende regelen, welke wij ten besluite van onze aankondiging mededeelen, ter nederschreef:

»En dan heeft men de onbeschaamdheid in onze dagen de uitstekendste, de vroomste, de begaafdste, en liefderijkste Priesters, waardig geschat om tot Bisschoppen verkozen te worden, te verdenken van, in hun gevolg, pijnbanken en brandstapels te voeren; pijnbanken en brandstapels, die nooit een ander dan een staatsrechtelijk of althands waereldlijk charakter gehad hebben, en die, treurige eigenaardigheden van eene rechtspleging overeenkomstig de zeden en denkwijzen van de vroegere maatschappij, immers in geen strafstelsel van eenig beschaafd land meer genoemd worden.

»En bedienaren des Goddelijken Woords, redenaars, die beweeren den stoel der waarheid en der liefde te beklimmen, ontzien zich heden niet, om als een middel ter opzetting hunner geloofsgenooten tegen de Katholieken, aan zoodanige valschheden het gezag van hun naam en van hunne wezenlijke of voorgewende historiekennis bij te zetten! Aan *onkunde* kan hier toch kwalijk gedacht worden. Zij zou indordaad aan *dwaasheid* grenzen, en men zou gedrongen worden zich de woorden van Don Quijote te herinneren: »Dat een dolend Ridder gek wordt om eene reden, is niets bijzonders en geens dankens waard; de knoop zit juist in het gaan razen zonder reden en aan mijne Dame te doen begrijpen, wat, indien ik dit doe aan het dorre hout, ik aan het groene zou verrichten..., gek ben ik, gek moet ik wezen." "

Aan de *Tablet*, wordt uit Madrid geschreven:

»De Kerk die sinds de troonsbeklimming der Koningin voortdurend met een anti-christelijken haat of met de koelheid van een zelfzuchtig *Indifferentismus* is behandeld geworden, begint sedert eenige jaren, namelijk sedert de sluiting van het konkordaat langzaam maar onafgebroken wederom de stelling in te nemen, die zij eenmaal in de Spaansche Staten bezat en niet opgehouden heeft in de harten der meerderheid van het Spaansche volk te behouden. Ik wil niet zeggen dat de wereldlijke invloed en de uitwendige magt der Kerk toeneemt, maar die zielen welke door de branding der revolutie zijn gegaan, toonen een grooten ijver in de bewaring van het rein geloof en het verbreiden van een vromen zedelijken geest onder de bevolking, een ijver die de beste gevolgen heeft zelfs in kleine steden die tien jaren geleden, de zetels van ondeugd en ongodsdienstigheid waren. De pogingen dier [illegible] dubbelen lof, aangezien het aantal geheime en openbare vijanden die zij te bestrijden hebben. Want helaas! er is in ons land een zoo zeer niet talrijke dan wel betere, niet zoo zeer invloedrijke dan wel vermetele partij, die onder den schoonklinkenden naam van liberale, zelfs den troon van God zou willen omwerpen indien hij haren voortgang belemmerde. Uit boosheid en domheid begunstigt zij elk systeem dat tracht het Katholicismus in Spanje te ondermijnen, schoon zij zelve zich Katholiek noemt. Roomsch, Katholiek, Apostolisch zijn de namen, die zelfs diegenen aannemen welke onder de ambtenaren en onder het volk, in steden en op het land de vrijheid van godsdienst inroepende, de grondstellingen van het Protestantismus verbreiden door tusschenkomst der agenten van de Bijbelgenootschappen, door overzetting en uitdeeling hunner traktaten en door artikelen welke zij aan den *Times* en andere bladen zenden, met heftige declamatiën over de onverdraagzaamheid van het schandaal wekkend Hof en de bigotte geestelijkheid. Haar blinde vereering van het gouden kalf der Engelsche magt en grootheid, hare valsche voorstellingen van Engelands verdraagzaamheid en zijne politiek, sporen ze aan om alles te beschimpen, wat niet naar het Engelsch zweemt, en daarom tracht zij overal Engelschen invloed te doen verkrijgen, om het zaad der dwaling onder een volk te strooijen dat sedert het tot het Christendom werd bekeerd, schier niet weet wat hæresie is. Onder hare bescherming trekken Engelschen, gezonden door Bijbel- en andere genootschappen, door het gansche land en deelen fraai gebonden bijbels en traktaten heimelijk of op eene wijze rond, die eene groote begeerte toont naar de martelaars kroon; bij voorbeeld, door ze uit het rijtuig den voorbijgangers toe te werpen. — Voegt men bij de hevige vijandelijkheid der *progressisten*, de onverschilligheid en het ongeloof der *moderados* (gematigden) de armoede der geestelijkheid en den invloed der slechte boeken à la Eugène Sue, dan moet men waarlijk zich verwonderen, de kerken van des ochtends tot des avonds vol te zien en alom, behalve bij de *Roués*, het bewijs eener ware krachtige vroomheid te vinden. De geestelijken hebben veel geleden, maar door hun lijden zijn zij gelouterd; hunne beschaving is goed en de zorg voor hunne kudde grooter dan de ijver des vijands."

Men leest in de *N. R. Courant*.

»Onlangs hebben onze dagbladen gemeld, dat de levensbehoeften in Frankrijks hoofdstad aanmerkelijk in prijs waren gedaald en men daar gevolgelijk betrekkelijk goedkoop konde leven. Een aantal zich te Parijs bevindende Nederlanders, het tegendeel van deze bewering dagelijks ondervindende, hebben ons daarover herhaaldelijk tot rectificatie aangezocht. Ziehier een extract van een zoodanig partikulier schrijven uit Parijs, dd. 30 October.

»De prijzen der levensmiddelen waren, gedurende den zomer steeds stijgende; brood, vleesch en wijn zijn zoo hoog in prijs als ooit. Ook de huurprijs der huizen heeft eene ongemeene hoogte bereikt, wijl er gebrek aan is. Dit gebrek ontstaat daaruit, dat men in de stad de huizen bij honderdtallen afbreekt en er slechts in de voorsteden nieuwe aangebouwd worden. Zelfs fruit, waarvan niet gezegd kan worden, dat de oogst schraal is geweest, is peper duur, zes à acht stuivers (Holl.) moet men voor een redelijk goede peer betalen. Vijf à zeven en een halve cent voor dito in Nederland, bekend onder den naam van Dirkjes. Daarnaar kan men genoegzaam de hoogte der prijzen van andere benoodigdheden opmaken. In schier alle winkels is het: »*Ah! Madame le tout augmente*" stereotyp geworden. Het afbreken van huizen geschiedt blijkbaar met het doel om de stad op sommige plaatsen te verfraaijen en ruimer te maken. De Rue de Rivoli loopt thans van de Place de la Concorde tot aan het Hôtel de Ville en men wil haar nog doorslaan tot in de Rue St. Antoine, zoodat men alzoo eene straat zal daarstellen van eerstgenoemde plaats tot

aan de Barrière du Trône. Het plein voor het Palais Royal wordt nog vergroot, zoodat ook het bekende Café de la Régence wordt afgebroken. Daarenboven wordt dat gebouw nog vervangen door een deftig logement, dat natuurlijk reeds te huur staat nu de fondamenten zijn gelegd, niet ongelijk aan de Ouverture Incessament du Magasin de Nouveautés, toen de winkel nog niet boven den grond was, enz."

Men leest in den *Echo Universel*:

»Wij zijn dikwijls genoeg in de gelegenheid geweest de aandacht te vestigen op de vorderingen door de industrie der Nederlandsche rijtuigmakerij gemaakt. Wij ontwaren met genoegen dat men de overtuiging begint te erlangen dat tegenwoordig onze fabrikanten zeer goed kunnen wedijveren met den vreemdeling, wat aangaat de fraaiheid, de goede zamenstelling en de prijzen. Nog onlangs hebben wij in de magazijnen van de heeren Hermans en C°. te 's Hage, drie prachtige rijtuigen bewonderd, een beautemps, een berline, en een coupé, door den generaal en chef van het Indische leger de ridder de Steurs aangekocht voor zijn gebruik op Java. Deze rijtuigen wier fraaiheid geheel overeenstemt met de Oostersche gemakkelijkheid zullen naar Indien vervoerd worden, met een vierde, zijnde een reis- en campagnewagen, eene nieuwe en vernuftige combinatie bestemd om te Samarang, waar de familie woont die hem besteld heeft, een zekeren opgang te maken. Met genoegen vermelden wij deze verschijnselen zoo gunstig voor een onzer belangrijkste industrien en wij wenschen terzelfdertijd den ridder de Steurs geluk van aan onze rijtuigmakerij die protektie te hebben gegeven, welke zij eenig verlangt om zich in het volle licht te kunnen vertoonen, ten einde al de voordeelen aan te wijzen welke zij op eenig buitenlandsch produkt vooruit heeft."

Tooneel van den Oorlog. (Vervolg en einde) — *Bulgarije.* — *Schumla.* — *Varna.* — *Sophia.* — *De Balkan.* — *Kamtschik.*

Wij komen nu op het middenpunt van het tooneel van den laatsten veldtogt, dat, wederom het tooneel van den onlangs door de Turken verklaarden oorlog zal zijn. De vorige veldtogten zullen ons nu een overzigt er van geven en de vermoedelijke kansen voorstellen, welke zich voorbereiden.

Zeggen wij vooreerst, dat Bulgarije (het Mœsia der Romijnen) gelegen is tusschen den Donau en den Balkan, grenzende ten Westen aan Servië en ten Oosten aan de Zwarte Zee. Al de door ons opgesomde vestingen in de Donaustreek behooren tot Bulgarije. In Opper-Bulgarije, het westelijk gedeelte der provincie van dien naam, bevindt zich de stad Sophia, die op alle kaarten verkeerdelijk in Servië wordt geplaatst.

De Bulgaren zijn de eertijds van de oevers van den Wolga gekomen Slaven, aan welken stroom zij schijnen hunnen naam gegeven te hebben en waar nog eene stad bestaat, Bulgari genoemd. In Wallachije, waar men eene van het latijn herkomstige taal spreekt, zijn de Russen, wat die taal betreft, niet minder vreemd dan zij in Italië zouden zijn. Maar de Russen en Bulgaren, verstaan elkander gemakkelijk, daar in de Slavische spraak slechts eenig verschil wat de uitspraak betreft, met de Russische taal bestaat. Die twee volken belijden overigens de Grieksche godsdienst, namelijk de Oostersche orthodoksche, zij hebben dezelfde liturgische boeken, geschreven met het half Grieksch half Latijnsch alphabet, dat in de negende eeuw den Russen gegeven werd door den H. Cyrillus van Thessalonika, bijgenaamd de apostel der Slaven.

In het arrondissement van Donbroutcha, dat de groote, door den Donau gevormde kromming bevat, is een distrikt door Tartaren bewoond, die oude Turken van Azië schijnen te zijn, terwijl een ander distrikt door Egyptische arabieren wordt bewoond. De Tartaren door de Russen van de oevers van den Dniester verjaagd, hebben er zich gevestigd. De arabieren werden door de troepen van den Sultan Mahmoud gevangen gemaakt, in zijn oorlog tegen Mehemet-Ali. De Sultan gaf hun kantonnementen tusschen Baba-Dragt en de haven van Kustendjé en deed hun al de benoodigdheden leveren tot het daarstellen van inrigtingen ter bebouwing van het land, waarin zij volkomen geslaagd zijn.

De bevolking van Bulgarije wordt geschat op anderhalf millioen inwoners, waarvan twee derde Christen is. Men ziet weinig Muzelmannen en slechts in de steden en groote dorpen.

De opbrengst van den landbouw in die provincie wordt berekend op 30 millioen Gulden en de opbrengst van andere industrieele takken op 5 millioen; te zamen 35 millioen, waarvan de Porte door belastingen van allerlei aard 7 ontvangt. De Karadji of het hoofdgeld der Rayas (onderdanen die geen muzelmannen zijn), is voor grondbezitters *f* 3.50 en voor alle andere personen van twintigjarigen ouderdom *f* 1.60. De vrouwen zijn aan dat hoofdgeld niet onderworpen.

In het tegenwoordig oogenblik zijn de belastingen door buitengewone kontributies en korveën vermeerderd, veroorzaakt door den ernstigen oorlog, waaraan het Turksche Rijk zich overgegeven ziet. Men hoort dagelijks van de groote opofferingen, welke de Muzelmannen van hun persoonlijk vermogen afstaan, om in de behoeften van de Turksche legers in Europa en Azië te voorzien. Het is natuurlijk dat de Christenen er aan toebrengen als onderdanen van het Rijk, te meer daar zij van den krijgsdienst bevrijd zijn.

De Bulgaar is nijverig, zuinig en zeer godsdienstig. De edelheid van zijn karakter maakt een merkbaar kontrast met den bedriegelijken aard van den Griek. Bulgarije, waarvan tweederde der bevolking Christen is, gelijk wij gezegd hebben, beschouwt men als minder verdrukt en minder uitgemergeld dan de andere provincien. Men verzekert zelfs dat het de eenige provincie is, waar de Christenen verlof hebben de klokken hunner kerken te luiden. Daar dit gewest steeds het tooneel des oorlogs was, hebben de Turken begrepen dat hun belang het vorderde, de inwoners niet tegen hen in het harnas te jagen. Ook in de belegeringen der laatste oorlogen leverde de in de steden woonachtige Bulgaren, steeds strijders aan de Turksche bezetting.

Indien de Turken de Christen bevolking van Bulgarije eenige toegevendheid bewijzen, dan betreft die slechts dat gedeelte der provincie, dat zich van Nikopolis en Tirnova tot aan de zwarte Zee uitstrekt. Diezelfde welwillendheid vindt men niet in Opper-Bulgarije, dat de groote pachaliks van Widdin en Sophia bevat. Ook in 1841 waren de verdrukking en de knevelarijen der Turken tot zulk een hoogte gestegen, dat de ongelukkige Bulgaren, tot wanhoop gedreven, eindelijk tegen hunne verdrukkers opstonden. Het zonderlinge hierin was, dat de meerdere verdrukking van wege de Turken tot voorwendsel had het nieuw belasting-systeem; dat Sultan Mahmoud door zijn vermaard hatti-cherif van Gulkané had ingevoerd, met het doel om de Christenen aan de knevelarijen der pachas te onttrekken.

Het nieuw finantieel stelsel stelde ontvangers aan die regtstreeks met het gouvernement in aanraking kwamen en voor rekening van het gouvernement de belastingen innen moesten. De verschillende soorten van belasting waaraan de rayas onderworpen waren werden onder één cijfer gebragt; eene vereenvoudiging die elken twist of misbruik scheen te zullen ophelfen. Maar de Turken wilden tevens hunnen roofzieken aard botvieren en zich wreken aan de nieuwe instelling waarvoor zij toen een afkeer hadden. Men gaf aan de Bulgaarsche landlieden, meestal ongeleerde menschen, valsche of onbehoorlijke en geantidateerde kwitantien; men dwong hen hunne belasting twee en drie malen te betalen en hadden zij geen geld, dan zond men ten hunnent wreede bewakers en arnauten, diefachtiger dan de soldaten, en deze bedreven de grootste geweldadigheden. Eindelijk brak de opstand uit. De Bulgaren hadden op de hulp der Serben hunne naburen gerekend, maar de hulp ontbrak hun en het land overgeleverd aan de Arnauten, werd gedurende eenige maanden gefolterd door plunderingen en vernieling. Eindelijk deed de Porte, op de voorstellingen der Europeesche ambassadeurs, de Albanezen het land verlaten en door geregelde troepen vervangen, waardoor de rust eindelijk in Opper-Bulgarije hersteld werd.

Sedert de hervormingen van Sultan Mahmoud meer gehoorzaamheid hebben verkregen van wege zijne Turksche onderdanen, en vooral sedert de Tanzemat (organizatiewet) van zijnen zoon, Sultan Abdul-Medjid, is de maatschappelijke gesteldheid der Bulgaren een weinig verbeterd, het onderwijs heeft zich meer verbreid, ryke Christen inwoners hebben scholen gesticht en de landbouw en de handel hebben hunne produkten vermeerderd. Maar om de waarheid te zeggen, de weldaden van de Tanzimat schijnen niet krachtig genoeg en geene waarborgen te geven. Vaak worden zij ontduikt en zelfs verkracht, daar de oude Turksche partij aan hare grondbeginselen en zeden verknocht blijft. Twee partijen, die der hervorming en die, welke zich rein aan den Koran houdt, zijn in onafgebroken strijd met elkander; mogt Redschid en zijne vrienden omgeworpen en de oude Turksche partij de magt herkrijgen, gelijk zulks drie jaren geleden plaats had, tijdens den moord der Christenen te Alep, dan zal de Tanzimat niets anders meer zijn dan eene bedriegelijke belofte.

De voornaamste steden van Bulgarije zijn Widdin, Routschouk en Silistria, gelegen gelijk gezegd is, aan den Donau; Schumla sterke vestingstad met een groot verschanst legerkamp; Varna versterkte stad met eene haven aan de Zwarte Zee; Ternova oude hoofdstad der Bulgarijsche koningen en Sophia hoofdplaats van een groot Pachalik.

De bergen van Emanch-Dag (de hœmus der ouden) worden algemeen Balkan genoemd, namelijk barrière. Die keten loopt van het westen naar het oosten, van de bergengten in Servië tot aan de Zwarte Zee. De hoogste top er van is 2200 Ned. ellen, aan den Bourouk-Balkan, of groote Balkan, tusschen Tornova en de vlakte van Philippolis. De keten is drie dagreizen breed; ze wordt door drie groote wegen doorsneden, behalve talrijke paden, al welke wegen in het goede jaargetijde voor een leger met zijne artillerie tamelijk begaanbaar zijn, mits op eenige slechte plaatsen de hinderpalen worden weggeruimd; die hinderpalen word[en] moeijelijker, indien de bergpassen en doorgangen do[or] eene behoorlijke magt verdedigd worden.

In 1829 vond generaal Diebitsch, voor Schumla gelegerd, middel om den groot-vizier in die stad aanwezig, te misleiden. Des nachts zijn legerkamp opgeheven hebbende, won hij op den vijand één marsch en overrompelde den post van den Balkan, dien hij onbezet vond, gelijk wij later zullen verklaren. T[ot] hiertoe had die barrière steeds de Russische legers tegengehouden. Wordt die voortaan verdedigd, dan zoude[n] hunne pogingen er op kunnen schipbreuk lijden of ten minste hun ontzaggelijk groote verliezen kunnen to[e]brengen.

De stad Schumla, gelegen aan den grooten weg van Silistria naar Konstantinopel, beschermt de passen van den Balkan tegen de ondernemingen van eenen van Silistria of van den Beneden-Donau komenden vijand. Schumla bevat 30,000 inwoners; 't is tevens eene groote vestingstad, en een uitgestrekt verschanst kamp. De stelling welke zij inneemt op een steil voorgebergte van den Balkan, is zoo uitgestrekt, dat men de stad bombardeeren noch blokkeeren kan, en het terrein zoo gelegend, dat men ze niet zou kunnen belegeren, zonder alvorens hinderpalen uit den weg te ruimen, die al de regels der kunst zouden kunnen teleurstellen. De Russen hebben te vergeefs in 1811 en 1828 hunne magt er tegen beproefd. Wij zullen ter behoorlijke plaats eene omstandige beschrijving dier buitengewone vesting geven, waarvan de nadering onlangs door nieuwe werken, die men zegt dat met bekwaamheid zijn opgerigt, versterkt is geworden.

Op twee mijlen afstands van Schumla stroomt tusschen het gebergte tot aan de Zwarte Zee, de Kamtschek (Panysas) waarvan de bedding eene diepe bergkloof is en een zeer steile gracht vormt, die men te Koprikioi aan den grooten weg van Schumla naar Konstantinopel overtrekt langs Pravodi. In 1829 had men de Kamschek van verschansingen voorzien; maar de Groot-Vizier had verzuimd ze met troepen te bezetten, meenende den tijd te hebben om in dat gebrek te voorzien bij de eerste beweging van het tegenover hem gekampeerde Russische leger. Maar de generaal Diebitsch, gelijk wij hierboven zeiden, vertrok snel en in het geheim, en na een nachtmarsch bereikte hij de Kamtschik, die zonder verdediging was gelaten. Het is nu de zaak der Pachas, om met de misslagen hunner voorgangers voordeel te doen, zoo wel als met het strategisch voorbeeld, dat hen door de Russische generaals gegeven is geworden.

De gewigtigste vesting in de streek van den Balkan in Schumla, is Varna, de beste Turksche haven aan de Zwarte Zee, twintig mijlen ten westen van Schumla gelegen. Hare ligging veroorlooft het gebergte over te trekken, langs den voorwaar moeijelijken weg bezijden de Zwarte Zee in de rigting van Bourgas, mits echter het leger van Schumla werkeloos blijft. De vestingwerken van Varna bestaan aan de landzijde in twaalf frontbolwerken en drie vooruitspringende halvemanen. Die versterking is zeer onvolkomen en de vereenigingsmuren der bolwerken worden door de halvemanen niet gedekt. Die plaats heeft niettemin in 1827 en 1828 eene langdurige belegering doorgestaan, waarbij Keizer Nikolaas in persoon tegenwoordig was. Eindelijk kapituleerde zij, doch slechts ten gevolge der oproerigheid van een deel van het garnizoen tegen den Gouverneur der stad, welk garnizoen de stad uittrok om zich aan de belegeraars over te geven. De vesting van Varna is met zorg hersteld en op bevel van den Seraskier Omer-Pacha door nieuwe werken versterkt.

Pravodi, tusschen Schumla en Varna, op vijftien mijlen afstands van beide steden, is slechts een stadje met 4000 zielen en eene middeneeuwsche ommuring. De veldtogt van 1829 heeft echter hare belangrijkheid als krijgspunt aangetoond. Pravodi is de sleutel van den weg die den Balkan doorsnijdt om tot Aidos en van daar over Faki tot Andrinopel te loopen. Ook hadden de Russen in 1829 die kleine stad door goede verschansingen en batterijen van grof geschut voorzien versterkt. Door dat middel diende Pravodi om de belegering van Varna tegen de ondernemingen van het leger van Schumla te beschermen. Toen erkende de groot-vizier het krijgskundig gewigt van Pravodi en trok uit Schumla om de Russen er uit te verdrijven; maar hij werd te Koulefscha geslagen. Pravodi is onlangs versterkt en in staat gesteld om een langdurige belegering te kunnen doorstaan.

Terwijl de Donau met zijne forten de eerste verdedigingslinie van Turkije daarstelt, is de tweede linie op den Balkan; Schumla, Pravodi en Varna sluiten de passen van den Balkan ter regterzijde, die tweede linie tot aan zee. Tornova, op nieuw versterkt, beschermt die tweede linie in het centrum tegen de van Routschouk of Sistova komende magt. Het terrein aan die zijde zou een leger groote hinderpalen kunnen tegenstellen, dewijl daar het hoogste gedeelte van het gebergte is, terwijl het bovendien moeijelijk zou zijn eene behoorlijke gemeens-

schap missende, in zijne behoeften te voorzien. De Russen zouden nogtans verpligt zijn in die rigting hunne operatiën te beginnen, indien de vloot der twee westelijke mogendheden, gelijk men beweert, hun den weg over zee betwistte. Het zou hun dan niet mogelijk zijn, hun aanval op Andrinopel te hernieuwen; want in 1829 werd het gelukken dier manoeuvre, die niet minder gewaagd dan behendig was, eenigljk veroorzaakt, doordien zij meester der zee waren en zij zich langs de baai van Bourgas konden provianderen.

Aan het einde der linkerlinie van den Balkan ligt Sofia (Ulpia Sardica), eene stad met 50,000 zielen, hoofdplaats van een groot pachalick aan de grenzen van Servië. Zij werd eertijds slechts door een muur met tenaille omringd, en verdedigd door het kasteel van den Pacha, dat tot citadel diende.

Men verzekert dat die oude ommuring door werken in den nieuwen vestingstijl opgerigt versterkt is geworden. Sophia ligt aan den grooten weg van Weenen naar Konstantinopel door Hongarije, op welken weg men Belgrado, Semendria, Nissa, Sophia, Tatar-Bazardjik, Philippolis en Andrinopel vindt. De ligging van Sophia geeft aan die groote stad een belangrijk krijgskundig gewigt, gelijk men zien zal. Het is eene sterke stad die het land over eene groote uitgestrektheid bestrijkt. Ze verheft zich op een breed vruchtbaar plateau (bergplat) niet ver van den oorsprong der Isker (Exos), die ten westen van Nikopolis in den Donau valt, en van den oorsprong van de Maritze (Hebros) die zuidelijk langs de Balkan door de vlakte van Andrinopel stroomende in de Egeesche Zee (Archipel) in de baai van Enos valt.

Op geringen afstand van Sophia, op den weg van Adrianopel, vindt men den bergpas der poorten van Trajanus, die tot aan Tatar-Bazardjik loopt; een weg dien die Keizer door een engen rotskloof deed houwen, ten einde Thracië met Opper-Moesië, tegenwoordig Servië, in verbinding te brengen. Boven den pas ziet men de bouwvallen van een triomfboog, waarvan Ammianus Marcelinus de beschrijving geeft en die de poort daarstelde.

Ten Oosten van de vlakte van Sophia neemt de keten van den Balkan, die tot daartoe van het westen naar het oosten heeft geloopen eene rigting zuidwaarts, in die rigting zich van een grooten tak scheidende, die het gebergte Rhodope (Despotodag) vormt. Bijgevolg, als men de engte door is, bevindt men zich achter de linie, waarvan wij hierboven gesproken hebben; men heeft ten noorden den Balkan gekeerd, men daalt op de vlakte, die door de Maritja besproeid wordt en tot Adrianopel ontmoet men geene hinderpalen meer. Men begrijpt dat eene plaats als Sophia, die den toegang van zulk een pas bestrijkt de opmerkzaamheid der Turksche generaals ten volle verdient.

Sophia heeft steeds eene groote rol in de Turksche oorlogen tegen Oostenrijk vervuld, als een vereenigingspunt en reserve plaats van het Turksche leger. Maar is niet ten aanzien van de laatste mogendheid alleen dat zij tegenwoordig zoo belangrijk is.

Tot hiertoe hebben de Russen steeds aan den beneden en midden-Donau hunne operatien verrigt en in de laatste plaats aan den zeeoever. Zouden zij nu niet de spil hunner operatiën aan de monding der Aitona kunnen stellen, eene Wallachijsche rivier, die zich te Nikopolis in den Donau werpt? van die stad zich naar de Isker rigten, om van daar tot aan Sophia op te varen? of, wel, van Nikopolis vertrekkende, zouden zij niet de Osma kunnen opvaren, den Balkan overtrekken langs Loftcha, Traian en Kolintzeritza, om in de vlakte van Maritza te Tatar-Bazardjik af te dalen? In het eerste geval zou het legerkorps van Sophia hen tegen houden; in het tweede geval zou dat legerkorps, versterkt door de gansche opgestane Turksche bevolking van het gewest, eene stelling voor de poorten van Trajanus nemen, en vervolgens de gelegenheid aangrijpen om met voordeel slag te leveren, als wanneer men niet kan vooronderstellen, dat een leger zijn togt naar Andrinopel zou willen voortzetten, achter zich talrijke vijanden latende, die het den aftogt in de bergengten van den Balkan zouden kunnen afsnijden. De eerste maal dat Andrinopel bezet werd, ontmoedigde dit plotseling de Turken, die bovendien, nu 24 jaren geleden, toen nog niet georganizeerd waren als thans; maar dezelfde poging zou waarschijnlijk zeer gevaarlijk te hernieuwen zijn.

Buiten het hospitaal zijn bij de centrale cholera-commissie alhier op 2 Nov. aangegeven 10 lijders, overleden 6.

Bij de plaatselijke kommissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam, zijn aangegeven op 1 November 1 cholera-lijder, overleden 1, hersteld 1. In de afgeloopene maand Oktober zijn bij den burgerlijken stand aangegeven: geboren 253, overleden 395, levenlooze kinderen 17.

Te Gouda zijn van 29 Okt. tot 1 Nov. aangetast 2 personen, overleden 1, hersteld 1. In behandeling gebleven 13.

Na voorafgaand vergelijkend examen is, bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken, benoemd tot opzigter van den waterstaat in het 1ste distrikt (Groningen), Harmanus Raammaker.

Bij de plaatselijke kommissie van geneeskundig toevoorzigt te Schiedam zijn aangegeven als cholera-lijders, van 23—26 Oktober aangetast 2, overleden 1, hersteld 8; en van 26—29 Oktober aangetast 1, overleden *geene* en hersteld *geene*. Te zamen, met vorige opgaven, 204 aangetast, 145 overleden, 56 hersteld en in behandeling gebleven 3.

's GRAVENHAGE, 2 Nov. *Nederlandsche Bank.* Opgaven naar aanleiding van het koninklijk besluit van 9 Junij 1852 (*Staatsblad* n°. 124): omloopende bankbilletten, ƒ81 945 435; saldo's van rekeningen-courant ƒ30.716.590.59½ en munt en muntmateriaal ƒ91.934.963.15½.

»Men wil weten, zegt de *Grondwet*, dat er eene ministerieële verandering op til is.

»De heer van Reenen zou de portefeuille van Binnenlandsche Zaken verwisselen met die van Hervormde Eeredienst, terwijl de portefeuille van Binnenlandsche Zaken zou worden opgedragen aan den heer de Kempenaer of aan den heer van der Heim van Duivendijke, Kommissaris des Konings in de provincie Zuid-Holland.

»Men zegt voorts, dat terwijl de heer de Kempenaer meer in gunst staat bij het ministerie, daarentegen de heer van der Heim voor de bedoelde betrekking van hoogerhand meer geschikt wordt gerekend."

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 2 Nov. Den 28 Oktober zijn de Turken ten getale van 20,000 over den Donau gestoken, nabij Widdin, en hebben zij post gevat op den linkeroever van den stroom, door zonder slag of stoot Calefat te bezetten.

Er heeft dus geen gevecht plaats gehad, maar het oversteken zelf van den Donau op den 28 bewijst, dat Omer-Pacha, die toch sedert eenige dagen reeds den last had om de vijandelijkheden, zoo ze nog niet begonnen waren, te staken tot 1 November, van meening is geweest dat zij door het bombardement van Isatcha in waarheid geopend waren en hij zich dus aan het bevel van schorsing niet had te houden. Daarom is hij reeds den 28 Oktober over de rivier gegaan.

Zal hij verder gaan? Zal hij de Russen aanvallen, om ze door geweld van wapenen uit de vorstendommen te verdrijven? Men kan hier niets voorzien. Het is echter ligt te bevroeden dat Omer-Pacha geen 20,000 man over den Donau zal zenden, enkel om Calefat te bezetten, zoo doende zou hij immers 20,000 man geheel afzonderlijk en afgesneden van zijn leger, aan het gevaar hebben overgelaten, om ieder oogenblik te worden vernield door een sterker magt, die vorst Gortschakoff er op af zou kunnen zenden. Waarschijnlijk is het dat Omer-Pacha deze 20,000 man door een grooter getal zal versterken, ten einde zich ook op den linker oever van den Donau te vestigen.

Wat de dagbladen en bijzondere correspondentie betreft, deze blijven steeds hunne hoop vestigen op de diplomatie en spreken voortdurend van eene nieuwe Nota, opgesteld in zoo verzoenenden geest, dat alle partijen er genoegen in zullen nemen. Nieuwe onderhandelingen zullen er het gevolg van zijn, en het tooneel dier onderhandelingen zal ditmaal te Londen wezen.

— Het blijft nog altijd onzeker op wat hoogte de eskaders zich bevinden, of zij te Gallipoli, of voor Konstantinopel zijn.

ENGELAND.

LONDEN, 1 Nov. Men wil dat ook Lord Redcliffe, als gezant te Konstantinopel zal worden vervangen door den schout bij nacht, Sir Edmond Lyons. De *Morning Herald* echter meldt dat de vice admiraal Sir Hyde-Parker, de oudste der Lords van de admiraliteit, op het eind van het jaar af zal treden en vervangen worden door den admiraal Dundas, terwijl de schout bij nacht, sir Edmond Lyon het opperbevel zal aanvaarden over de vloot der Middellandsche zee.

— De tijdingen uit New-York loopende tot 14 Okt. behelzen weinig nieuws. Alleen had er te New-York eene meeting plaats gehad van staatkundige uitgewekenen uit verschillende landen. Met algemeene stemmen was besloten dat de majoor L. Terzucanowski, oud-aide de camp van den generaal Murolowski en kommandant van het Fransche legioen op Sicilie, zou belast worden met het zamenstellen van een korps vrijwilligers, die zich naar Konstantinopel moesten begeven.

— De strijd tusschen de fabriekanten en het werkvolk om hooger arbeidsloon, die sedert eenigen tijd schier alom in Engeland gevoerd wordt, is eindelijk te Wigan tot storing der openbare orde overgeslagen. Aldaar hadden sedert zes of zeven weken nagenoeg 6000 fabriekarbeiders en 5000 mijnwerkers den arbeid gestaakt, ten einde, eene verhooging af te dwingen van het dagloon met 16½ per cent; doch de meesters weigerden elke verhooging; en zoo was ongeveer een derde gedeelte van de gansche bevolking der stad sedert anderhalve maand zonder verdienste. Jl. Vrijdag-avond liepen de arbeiders, door het gebrek verbitterd, te hoop, en pleegden geweldadigheden, waarbij geene menschen omkwamen maar veel have vernield werd. De stedelijke politie, uit een tiental manschappen bestaande, vermogt niets tegen de muitende menigte; de gazlichten op straat werden door het gepeupel uitgebluscht en de lantarens vernield; en uren lang liep het gemeen van huis tot huis, de have vernielende van degenen tegen wie het meende redenen van misnoegen te hebben; en ook niet zelden van andere personen wier woningen of goederen uit louter moedwil aangetast werden. Eerst nadat deze tooneelen ruim vier uren geduurd hadden, kwam er militaire magt, die de orde herstelde en de vreedzame burgers in bescherming nam.

— De *Courier de Marseille* deelt, naar aanleiding van tijdingen door de *Caradoc* aangebragt, het volgende mede:

De eskaders hebben Besika eerst verlaten den 22 Oktober, en niet den 17, gelijk de korrespondenten van Triëst en Weenen hebben gemeld. Maar het weder was zoo ongunstig, de wind zoo hevig dat de stoomfregatten de zeilschepen geen hulp hebben kunnen bieden; zoodat weinige uren na het onderzeil gaan, de vereenigde eskaders zich op onderscheidene punten van de Dardanellen verstrooid bevonden, zonder dat een enkel vaartuig de zee van Marmora heeft kunnen binnenloopen.

Den 29 Oktober is het den schout bij nacht Le Barbier Tinan gelukt met drie linieschepen Gallipolie te bereiken. De admiraal Dundas heeft slechts tot het eerste kasteel kunnen komen met de *Brittannia* en het stoomfregat *Furious*. De *Albion* en de stoomfregatten *Retrubution* en de *Vengeance* hadden hun anker uitgeworpen bij het oude kasteel.

Ofschoon wij geen bijzonderheden weten betreffende het ander gedeelte der vloot, kunnen wij echter verzekeren, dat de achtergebleven schepen geen averij hebben geleden, en dat zij allen een schuilplaats hebben kunnen vinden.

De heer Fonton, vice-konsul van Rusland in de Dardanellen had zijn vlag ingenomen en maakte zich gereed met zijn gezin naar Triëst te vertrekken.

Een stoomfregat heeft te Konstantinopel het nog overgebleven personeel der Moscovische legatie aan boord genomen.

Men vindt in Konstantinopel bijna geene werklieden meer, allen hebben dienst genomen en de *Cavadoc* heeft ter naauwer nood menschen kunnen krijgen om zijne steenkolen aan boord te brengen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 30 Oktober. Volgens het half-officieel orgaan der regering zijn het niet de Russen, die tot de gebeurtenis te Isatcha aanleiding gegeven hebben. Twee Russische stoombooten hadden de bestemming om acht kanonneerbooten in de rigting van Galatz en Braila te brengen. Het garnizoen van Isatchka gaf vuur op deze flotilje, hetgeen door de ekwipage van de schepen zoo levendig beantwoord werd, dat daardoor een gedeelte van het fort in brand geraakte.

— In hetzelfde orgaan leest men:

»Te Londen en te Parijs heeft men de zekerheid verkregen van het opregte voornemen van Pruissen en Oostenrijk om onzijdig te blijven in dit, dat het onderlinge vertrouwen der kabinetten versterkt, en alzoo de hoop vergroot op eene vreedzame beslechting van het Turksch-Russisch geschil. Ongeacht de formele oorlogsverklaring in het Oosten, en zonder overgroote bezorgdheid wegens het mogelijke geval van het beginnen der vijandelijkheden tusschen de beide legers — wier aanvang echter dezer dagen verschoven is — zet de Europesche diplomatie hare vredelievende bemoeijingen voort. De kabinetten der groote mogendheden zorgen naauwlettend voor het voortduren der onderlinge goede verstandhouding; en dit zal, naar wij vertrouwen, tot de herstelling leiden van een vasten en duurzamen vrede, ook in het Oosten."

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 3 November.

GETROUWD (2 Nov.): H. van Cappelle met H. C. Bosscha.

BEVALLEN (1 Nov.): F. A. M. Revalk, geb. Lutteke, Z.

OVERLEDEN (29 Okt.): C. L. Brack, 2 j. — (31 Okt.): H. M. E. Tolsma, 33 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		2 NOV. 4½ u. gebl.	3 NOV. 4 u.		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		60 15/16	61¼	a 61½	61½
Dito Dito	3 »	73⅜	74¼	»	
Dito Dito	4 »	92¼	92¾	» 92 13/16	
O. I. Leening 1844	4 »	92¼		»	
-Amortis. Syndic.	3½ »		91⅞	» 92	
Handel-Maatschappij	4½ »			»	
Aand. Rijn-Spoorweg	» »			»	
Aand. Holl. S. M.	»			»	
Obligatien	» »			»	
BELGIE, Obligatien 1844	» »			»	
Cert. bij de Belg. Bank	2½ »			»	
Dito bij Rotsch. en Volksv.	» »	49⅞	50½	»	
FRANKRIJK, Obligatien	3 »			»	
SPANJE, Nieuwe	1 »	21 5/16	21 11/16	» 21¾	
Dito	3 »	44	44⅛	»	
Dito Binnenl. à 6/m.	» »	40 3/16	40⅝	» 40¾	40¾
Coup. Bewijzen		5¼	5 5/16	» 5⅛	
Amortisable Schuld	»	4 13/16	4 11/16	»	
PORTUGAL te Londen	5 »	37 3/16	37⅜	» 37 13/16	37¾
Dito uitgestelde	»			»	
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	104	104½	»	
Dito Dito 1828 en 1829	» »			»	
Cert. bij d°. 1831 en 1833	» »	94½		»	
Dito	4½ »	95		»	
Dito bij *Hope*	4 »	88	88½	»	
Dito bij *Stieglitz en C°.*	» »	87	87¼	»	
Dito bij id. 5de Serie	4 »			»	
Cert. te Hamburg	5 »			»	
Inschrijving in Assignat.	6 »			»	
Cert. van dito	» »	70½	69½	» 69¾	
POLEN, Certifikaten	4 »	82¼	82¼	»	
Dito Aand. à fl. 500		157		»	
Dito met Lot. » 300				»	
AMERIKA, Bank-Actiën				»	
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*				»	
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	76¼	76⅝	» 77 1/16	
Dito 1852	» »			»	
Dito 1847	2½ »	39¼	39¼	» 39⅝	
Dito 1831	2½ »	39¼	39⅛	» 39⅜	
Dito 1849	5 »	90⅛	90⅝	» 90¾	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	» »			»	
Dito	4 »			»	
Letter B	5 »	90¼	90⅝	» 90¾	
Aand. met Loting fl. 500	*f*			»	
Nieuwe dito » 250	»			»	
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer* 5 pCt.				»	
BRAZILIE te Londen 1824	5 »	95	95⅝	»	
Dito Leening 1843	5 »	96		»	
PERU	4½ »	69¾	70⅛	» 70¼	
MEXICO Nieuwe	3 »	24 5/16	25 3/16	» 25 9/16	
VENEZUELA à £ 100	3½ »			»	
GRENADA à £ 100	2 »	19 3/16	19¾	»	
Dito Uitgestelde		7⅛	7⅞	» 8⅛	
ECUADOR à £ 100	»			»	

Mexiko onbepaalde 25⅛, ⅝, ⅛.

De prijzen van de meeste effekten blijven heden merkelijk hooger, door betere buitenl. noteeringen en veel kooporders, welke in Hollandsche, Spaansche, Portug., Oostenrijksche en Mexicaansche fondsen geeffektueerd werden.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt, Prolongatie 3½ pCt. Diskonto 2½ pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55⅝	Livorno	2/m.	*f* 39
»	zigt	» 56⅛	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55¼	Petersburg	»	» 1.85
»	⅓/m.	» 55⅝	Weenen	6/w.	» 30¾
Madrid	3/m.	» 243	Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 243	Frankfort	»	» 98½
Seville	»	» 240	Hamburg	2/m.	» 35 5/16
Bilbao	»	» 244	»	zigt	» 35¾
Lissabon	»	» 41¼	Londen	2/m.	» 11,66
Porto	»	» 41½	»	zigt	» 11,72½
Genua	2/m.	» 46	Rotterdam	»	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 2 Nov. Belg. leen. 2½ pc. 53⅛; 1840, 1842 4½ pc. 94⅝; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 20¾; Binnenl. 3 pc. 40⅝; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 79¾.

PARIJS, 2 Nov. Fransche 3 pc. 73.15; 4½ pc. 99.50; Spanje 3 pc. Binnenl. 40⅛; id. 1 pc. 21¼; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —; Romeinsche Leening 1850 93¾.

LONDEN, 2 Nov. Cons. kont. 93⅝ a —; op tijd 93⅝ a —; Braz. 97 a 99; 1829/39 97 a 99½; 1852 — a —; Den. 3 pc. 82 a 84; 5 pc. 102 a 104; Ecuad. 5⅛ a 5⅜; Grena. 20¾ a —; [illegible] 7¾ a 8¼; Mexiko Nieuwe 25⅞ a —; Peru 4½ pc. [illegible]; Uitgest. 50 a 52; Rusl. 1822 5 pc. 113 a 115; [illegible] 97½ a 98½; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 41½ a 42¾; [illegible] a —; Spanje 1 pc. 21⅝ a —; 3 pc. 44¾ a 45½; [illegible] 5 a —; Passive 4¾ a 5; Holl. 2½ pc. 63 a 63½; [illegible] a 94½; Venez. 30 a 32; Uitg. 12 a 14; Wissel op Amsterdam [illegible] 3/m. —.—; Grieken 1824 — a —.

WEENEN, 2 Nov. Met. 5 pc. 91; Bank-Aktien 1286; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 11.10; Zilver 13¾.

BERLIJN, 1 Nov. Pruissen [illegible] pc. 90¾; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 91½; [illegible] Loten fl. 500 —; Oost. Met. 5 pc. 80½; Amsterdam zigt [illegible] id. 2/m. 140⅝.

HAMBURG, 1 Nov. Rusl. Cert. 161; Den. 3 pc. 78; 5 pc. 97½; Oostenrijk Met. 5 pc. 89; Spanje 1 [illegible] pc. 20¼; Binnenl. 3 pCt. 37⅜; Mexiko 18¼.

FRANKFORT, 2 Nov. Met. 5 pCt. 78¾; W. Bank-Aktiën 1308; W. Loten fl. 250, —; Spanje 1 pCt. 21¾; id. 3 pCt. 39⅝; Wissel op Weenen 103¾.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 25,95	a —	Pruissische	*f* 34¾	a —
Napelsche	—,—	„ —	Spaansche	—,—	„ —
Div. in £St.	11,62½	„ —	Hamb. Russ.	36⅞	„ —
Eng. Russen	—,—	„ —	Russ. in Z. R.	37⅛	„ —
Fransche	55⅞	„ —	„ Pap. „	—	„ —
Belgische	56	„ —	Pools. in Fl.	27¾	„ —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,80	a 9,90
Oude Gerande Dukaten	» 5,60	» 5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,75	» 11,85
» Pistolen	» 9,65	» 9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,40	» 9,50

Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. ℔ fijn 10 a 10½ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	*f* 2,55	à 2,67
Stukken van 5 Francs	» 2,35	» 2,35
Brabandsche Kroonen	» 2,65	» 2,70
Fransche	» 2,70	» 2,75
Pruissische Daalders	» 1,74	» 1,77
Zilver 1000 à 980	*f* —,—	a —,—
» 900 » 700	» 104,50	» 105,—

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 2 Nov. Moutwijn *f* 20; Jenever *f* 24,50; Amst. Proef *f* 25,75, per Ned. vat zonder fust, zonder belasting.

ANTWERPEN, 2 Nov. *Koffij.* Er zijn verkocht 320 balen Brazil.

Rijst. Heden zijn 2200 balen gepeld Aracan tot verbeterde prijzen afgedaan.

Suiker. Van Havana zijn 550 kisten tot onveranderde prijzen genomen.

Granen. Tarwe wederom iets hooger. Rogge zonder zaken.

LONDEN, 1 Nov. *Suiker. Ruwe.* Vreemde soorten zonder verandering. *Geraffineerd.* Crushed tot lagere prijzen aangeboden.

Koffij. Ceylan Plantage bedingt de voorgaande prijs, daarentegen blijft Native aangeboden. In veiling zijn verkocht 250 balen tot 46 s. voor reëel goed ordinair.

Thee. Voor consumtie zoowel voor spekulatie zeer gevraagd tot iets hoogere prijzen.

Rijst. Kalm maar zonder prijsverandering.

Talk iets vaster. Petersburger 57 s.

Granen. In alle soorten goed prijshoudend, zonder belangrijke omzet.

LIVERPOOL, 1 Nov. *Katoen* flaauwe markt. Verkocht 3000 balen.

BORDEAUX, 1 Nov. *Voorloop.* 3/6 blijft op 170 fr. voor dadelijk.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 3 November. Volgens brief van Texel van den 2den dezer, was den vorigen nacht in de Eijerlandsche gronden vervallen, eene brik, de naam onbekend; adsistentie was derwaarts afgezonden. — Eene schooner, beladen met spoorstaven, de naam onbekend, was in de buitengronden van Terschelling gestrand; eene loodsschuit met een gedeelte der lading, was in de haven van Terschelling gekomen.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 2 Nov. G. Franken, de Goede Verwachting, Saramacca.

HELVOET, 2 Nov. G. van der Gouw, Maria Johanna, Villenova. — Gisteren nog: D. van der Valk, California, Villenova.

UITGEZEILD:

TEXEL, 2 Nov. S. Berkelbach van den Sprenkel, Wildeman, Batavia. - B. W. Schenk, Aidina Anna Susanna, Suriname. - J. J. van der Gouwe, Stad Stavoren, Odessa. - S. H. Hazewinkel, Meika, Triest.

HELVOET, 2 Nov. J. Lourens, Gertrude, Brouwershaven en Batavia.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

SARAMACCA, Goede Verwachting: 10 b. Katoen, Charbon en Zoon: 212 v., 6 k. Suiker, 3 punch. Rum, 15 b. Katoen, Order.

HAVANA, Havana Packet, Harken: 968 k. Suiker, F. Smelt en Zonen: 1 partij Sigaren, Order.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 3 November in lading naar:

Keulen	J. Noll, Catharina.
„	H. Willemse, Colnn N°. 20.
Frankf., Coblentz en Manheim	F. W. Timmerman, Frankf. N° 2.
Heilbron	C. Heuss, Hoffnung.
Ludwighaven, Manheim & Heilbron	Ant. Fritz, Christina.
Mainz	W. Keller, Mainz N°. 1.
Weesel	A. Balk, Alma.
Duisburg	J. Otten, Johanna.
Manheim	J. Polsen, Johanna.

AMSTERDAM, 3 Nov. vertrokken:

[illegible]	C. Neff, Oceaan.
[illegible] & Neus	C. J. Haasters, Niederrein N°. 9.

Rijnhoogte [illegible] ARNHEM 2 Nov. 1 el. 25 duim.
KEULEN 1 [illegible] 2 [illegible] 6 vt. 6 [illegible]

ADVERTENTIEN.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uit[gever].